

Kvantitativt föregripande, dimensionering och inriktning av yrkesutbildningen

I statsbudgeten för år 2008 är i kapitel 29.20 anslaget för yrkesutbildning totalt 600 240 000 euro, av vilket statsandelen och bidraget för yrkesutbildningens omkostnader är ca 94 procent. Av de kalkymässiga totala kostnaderna för yrkesgrundutbildning för unga utgör kommunsektorns andel ca 58 procent. Kommunsektorn svarar huvudsakligen för att ordna denna utbildning. De ekonomiska verkningarna av yrkesutbildningen sträcker sig långt ut i hela folkhus-hållet, i upprätthållandet av produktionsstrukturen och utvecklandet av den.

Den riksomfattande dimensioneringen av utbildningsutbudet förutsätter föregripande av det framtida utbildnings- och arbetskraftsbehovet. Föregripandet, dimensioneringen och inriktningen av utbildningen borde säkerställa, att utbildningsvolymerna på bästa möjliga sätt svarar mot arbetslivets krav på volym och kvalitet. Betydelsen av den föregripande verksamheten har på senare år accentuerats på ett nytt sätt i hela samhället när förändringarna i verksamhetsomgivningen har blivit snabbare och på grund av från det vanliga avvikande förändringar i den demografiska utvecklingen. På rätt föregripande och dimensionering av utbildningens volym måste därför ställas allt större förväntningar i statsförvaltningen och hela den offentliga förvaltningen.

Det kvantitativa föregripandet och dimensioneringen av utbildningen har på riksplanet nära knutits till den av statsrådet vart fjärde år godkända utvecklingsplanen för utbildning och forskning, i vilken har beslutats om utbildningens centrala kvalitativa, kvantitativa och strukturella riktlinjer. I planen har uppställts nybörjarmålsättningar för utbildningen enligt utbildningsnivåer. Huvudfrågan vid revisionsverkets revision var, hur föregripandet, dimensioneringen och inriktningen av den på undervisningsplanerna baserade volymreglerade yrkesgrundutbildningen för unga som helhet har stött ut-

bildningens korrelation till arbetslivet. För att besvara detta har vid revisionen utretts vilka problem och risker som är förenade med helhetens funktion. Det riksomfattande allomfattande föregripandet av denna yrkesutbildning sker tillsammans med yrkeshögskoleutbildningen och universitetsutbildningen. Dessutom utgör den tillsammans med gymnasieutbildningen, som står utanför den volymmässiga regleringen, utbildningen på andra stadiet. Av dessa orsaker anknyter revisionens resultat delvis till hela utbildningssystemet.

Processen för uppgörande av utbildningsplanen är i fråga om föregripande av utbudet och de kvantitativa nybörjarmålsättningarna en mycket omfattande, rikstäckande procedur på många plan och med många skeden. I processens slutresultat, dvs. de i utvecklingsplanen ingående kvantitativa nybörjarmålsättningssiffrorna och till dem anknutna basfakta och motiveringar har beskrivningen av dessa många skeden blivit mycket knapphändig i förhållande till beredningen som helhet. Utvecklingsplanens nybörjarmålsättningssiffror kan betraktas som ogenomskinliga. Hur den föregripande verksamheten kunde utvecklas har behandlats mycket litet i planen.

I processen med utvecklingsplanen kan som en allmän brist betraktas, att den inte alls innehåller uppföljning av de kvantitativa nybörjarmålsättningar för utbildningen som framläggs i planen. Uppföljningen borde ge information om det, hur man har lyckats med att föregripa utbildningen. Inte heller styrningen av föregripandet på det regionala planet har varit tillräcklig. Planen ger inte upplysningar om, hur den riksomfattande och regionala koordineringen av verksamheten borde ske på ett ändamålsenligt sätt.

Den stadgegrund som gäller föregripande, dimensionering och inriktning av utbildningen är mycket snäv och ger rum för tolkningar. Förvaltningen av föregripandet av utbildningen är också mycket knappt reglerad. Uppgörandet av utvecklingsplanen koncentreras endast till en viss bestämd period och även en tillräcklig kontinuitet saknas i verksamheten.

I utvecklingsplanen borde ha förts fram, hur den anknyter till och koordineras med andra planer och program på statsråds- och ministeriernivå, i vilka har behandlats utbildningen eller med den nära förknippade frågor. Som en risk kan betraktas, att de olika planerna och programmet rentav styr verksamheterna i riktningar som står i konflikt med varandra.

Revisionsverket har ansett, att för stärkande av administrationen och förvaltningen av föregripandet av utbildningen vore det skäl att på statsrådsnivå utarbeta en strategi för föregripande av utbildningen, i vilken skulle definieras verksamhetens målsättningar, tidtabeller och förvaltning.

Föregripandet av utbildningen anknyter väsentligt till tillgången på arbetskraft och problemen med arbetskraftens korrelation. Detta problem har utretts, men en brist i dessa utredningar kan anses vara att i de inte hittills har knutits till ett kvantitativt föregripande, dimensionering och inriktning av utbildningen.

Uppgifterna om utbildningsvolymerna i utbildningsplanen har från ekonomins och finansieringens synpunkt förblivit synnerligen åtskilda från regeringens rambeslut och det däri ingående basserviceprogrammet. Ifall utvecklingsplanen inte vad gäller målsättningarna har koordinerats med verksamhets- och ekonomiplanerna, förblir planens styrningsverkan svag i fråga om det målsatta antalet studerande. Enligt revisionsverkets uppfattning borde utvecklingsplanen i fråga om det kvantitativa utbudet av utbildning knytas till åtminstone följande program och beslut: regeringsprogrammet, regeringens politikprogram, de fyraåriga landskapsprogrammen och planerna för landskapsprogrammets verkställande, målprogrammet för den regionala utvecklingen, basserviceprogrammet och budgeten mellan staten och kommunerna, de statsfinansiella rambesluten, statsbudgeten, den fyraåriga verksamhets- och utvecklingsplanen på undervisningsministeriets förvaltningsområde och besluten angående tillstånd att ordna utbildning.

Utbildningsplanen har i denna helhet förlorat sin betydelse som verktyg för den kvantitativa styrningen. Enligt revisionen är en risk i nuläget, att det omfattande, täckande och långvariga riksomfattade arbete med föregripande och dimensionering, som är förenat med beredningen av planen, förblir outnyttjat.